

CUPRINS

I. POLITICĂ, CULTURĂ ȘI SOCIETATE

DANIELA DETEȘAN

- Difuzarea creației herderiene în Transilvania între 1800-1848 13
La diffusion de la création herder-ienne en Transylvanie pendant le 1800-1848 27

SORIN MITU

- Mobilizare politică și naționalism la Năsăud, în vara lui 1848 29
Mobilisation politique et nationalisme à Năsăud pendant l'été de 1848 49

NAGY ROBERT

- Ideile liberale în presa maghiară din Transilvania în epoca pașoptistă 51
Les idées liberales dans les journaux hongrois de Transylvanie à l'époque de 1848 63

LÓRÁND MÁDLY

- Sesiunea Universității Săsești din 1850 și unele controverse legate de aceasta 65
La Session de L'Université des Allemands en Transylvanie de 1850; quelques contradictions 77

MARIN IOSIF BALOG, MĂRIUCA RADU

- Camera de comerț și industrie din Brașov și implicarea sa în eforturile de modernizare economică a sud-estului Transilvaniei (1851-1900) (I) 79
Die Industrie und Handelskammer die aus Brasov und ihre implikation in die Anstrengung der wirtschaftlichen Modernisierung des Süd-Osten Siebenbürgen in die zweite Hälfte des neunzentesen Jahrhunderts 113

MARIUS EPEL

- Vasile Mangra și Fundația „Emanuil Gojdu” între anii 1872-1918 115
Vasile Mangra et La Fondation "Emanuil Gojdu" pendant les années 1872-1918 120

II. BISERICĂ ȘI SOCIETATE

CLAUDIA SEPTIMIA PETEANU

- Consecințele Edictului de Toleranță a lui Iosif al II-lea asupra grănicerilor români din Hațeg 123
Les conséquences du Décret de Tolérance de Joseph le II-ème sur les soldats roumain de Hațeg 130

SIMONA NICOARĂ

De la bunul creștin și bunul cetățean la patriotul național. Miza școlară și secularizarea în secolul al XIX-lea	131
Du "bon chrétien" et "le bon citoyen" au "patriot national"	152

VARGA ATTILA

Seminarul romano-catolic din Timișoara.	
Activitatea și instruirea teologică în perioada 1806-1848 (I)	153
<i>Le séminaire romain-catholiques supérieur de Timișoara. L'activité et l'enseignement théologique pendant le 1806-1848</i>	172

CIPRIAN GHIȘA

Denominarea bisericii romano-catolice și a suveranului pontif în cultura religioasă a românilor uniți din Transilvania	173
<i>La dénomination de l'église romain-catholique et du souverain pontif dans la culture religieuse des roumains catholiques de Transylvanie</i>	184

DIANA MARIA COVACI

Averile bisericesti din protopopiatul greco-catolic al Reghinului în a doua jumătate a secolului al XIX-lea	185
<i>Les fortunes des églises grecque-catholiques de Reghin pendant la deuxième moitié du XIX-ème siècle</i>	196

IOANA MIHAELA BONDA

Relațiile dintre Alexandru Șterca Șuluțiu și Alexandru Dobra.	
Aspecte dogmatice surprinse în corespondența dintre cei doi ierarhi	203
<i>Les relations entre Alexandru Șterca Șuluțiu et Alexandru Dobra. Des particularités dogmatiques dans leur correspondance</i>	209

ANA VICTORIA SIMA

Joseph Fessler și proiectul unei idei: consolidarea și extinderea unirii religioase a românilor (1858)	211
<i>Joseph Fessler et le projet d'une idée: la consolidation et l'extension de l'union religieuse des roumains</i>	223

III. CONVERGENȚE TRANSILVANE**ION CÂRJA**

Aspecte privind relațiile Bisericii Române Unite cu Autonomia Catolică maghiară la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX	227
<i>Aspekte betreffend die rumänische kirschlische Beziehung mit der ungarischen katholischen Autonomie in die Ende des XIX Jahrhunderts und der begin des XX Jahrhunderts</i>	238

MIRELA ANDREI

Autonomia unei biserici. Memorandul vicariatului foraneu al Rodnei din 1882 adresat episcopului de Gherla, Ioan Szabó	239
<i>L'autonomie d'une église</i>	254

IV. ISTORIE CONTEMPORANĂ

AURELIA POP

Evoluția comunității evreiești din Bistrița-Năsăud în perioada 1880-1945.....	257
<i>Die Evolution der jüdischen Gemeinschaft aus Bistrița-Năsăud in die Periode 1880-1945</i>	265

FLORINA POP

Dominația maghiară în județul/comitatul Bistrița-Năsăud (1940-1944)	267
<i>La domination hongroise dans le département Bistrița-Năsăud (1940-1944)</i>	284

IOAN BOLOVAN

Aspecte privind relația politică-demografie în timpul regimului comunist din România	285
<i>Des aspects sur la relation politique – démographie pendant le régime communiste en Roumanie</i>	294

GABRIEL MOISA

Nicolae Ceaușescu și Proiectul Tratatului de Istoria României.....	295
<i>Nicolae Ceaușescu et le projet pour le traité d'histoire de la Roumanie</i>	308

V. STRUCTURI DE CIVILIZAȚIE TRADIȚIONALĂ

DAN PRAHASE

Trecerea supranaturală a timpului și motivul „Don Juan”	311
<i>The supranatural passing of time and the motif of “Don Juan”</i>	328

ROMULUS ZAMFIR

Relația interior-exterior din punct de vedere arhitectural la locuința populară din lemn în Transilvania (secolele XVIII-XIX)	329
<i>La relation interieur-exterieur de point de vue architecturel aux maisons en bois de Transylvanie (pendant les siècles XVIII-XIX)</i>	340

ROMULUS BERCENI

Clăcile – modalități de întrajutorare între oameni	341
<i>Le travail en commun chez les paysans (“claca”)</i>	346

IOAN RADU NISTOR

Relația muzeu – muzeograf. Opinii.....	347
<i>La relation musée – muséographe. Des opinions</i>	360

OVIDIU PETRI

Credințe, practici magice și povestiri despre ființe fantastice în satul Tăure, județul Bistrița-Năsăud	361
<i>Des croyances, des pratiques magiques et histoires sur des êtres fantastiques dans le village de Tăure, le département de Bistrița-Năsăud</i>	372

VI. VARIA

DAN LUCIAN VAIDA

Cimitirele celtice din nord-estul Transilvaniei. Rit și ritual funerar.....	375
<i>Les Celtes du Nord-Est de la Transylvanie. Rit et rituel funéraire .....</i>	<i>385</i>

NICOLAE BOSBICIU

Boema sau inefabilul drum al zădărniceii.....	393
<i>La bohème ou la route inefable vers la chimère .....</i>	<i>397</i>

EMIL BĂLĂI

Reflexe istorice, antroponimice și ale principalelor ocupații în toponimia rodneană.....	399
<i>Des reflets historiques.....</i>	<i>404</i>

VASILE TUTULA

O altă „Mocirlă” – masacrul de la Siculeni (Ciuc) din 6/7 ianuarie 1764	405
<i>Eine andere “Mocirlă” – der Blutbad von Siculeni (Ciuc) aus dem 6-7 Januar 1764 .....</i>	<i>413</i>

VII. RESTITUIRI. MEMORII

MIHAI GEORGIȚĂ

Încă o istorie a regimentului de graniță de la Năsăud.....	417
<i>Encore une histoire du régiment de frontière de Năsăud.....</i>	<i>437</i>

ADRIAN ONOFREIU

Correspondența dintre Vasile Nașcu, Ioachim Mureșan și George Pop (1861-1866).....	439
<i>La correspondance entre Vasile Nașcu, Ioachim Mureșanu et George Pop (1861-1866) .....</i>	<i>467</i>

ADRIAN ONOFREIU

Nestor Șimon – manuscrise inedite.....	469
<i>Nestor Șimon – des manuscrites inédites .....</i>	<i>494</i>

VIRGIL ȘOTROPA

Pagini de amintiri (<i>Introducere Ina Maria Șuteu</i>).....	495
<i>Les années de la jeunesse .....</i>	<i>505</i>

LIVIU PĂIUȘ

Soldat și prizonier. Însemnări din primul război mondial	507
<i>Soldat et prisonnier .....</i>	<i>523</i>